

DINAMICA INVESTIȚIILOR ÎN CAPITALUL FIX ASIGURAT FINANCIAR PRIN LEASING**Corina NICHITCIN***Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți*

For an investment it is important to choose a completed strategy.

In this way, a fundamental question is the investment fund. A modern possibility of financing the development of production capacity is the leasing method. It involves the specific legal relations between three traders.

The advantage of this method guaranteed by the opportunity for economic agents, even they have limited financial resources, to develop their own business, because it is not important who has the title, but to obtain the benefits by using the object.

În prezent, Republica Moldova optează pentru lărgirea pieței de desfacere a producției autohtone și, în special, pentru crearea și dezvoltarea comerțului exterior cu țările Europei de Vest. Întru atingerea acestui scop, entitățile economice din țară trebuie să depună eforturi considerabile necesare asimilării progresului tehnico-economic, întrucât pătrunderea pe noi piețe de desfacere se realizează în condițiile unei aprigi concurențe pentru care nu suntem pregătiți, aceasta din cauza gradului de înzestrare tehnică și performanțelor manageriale ale întreprinderile noastre cu mult sub nivelul partenerilor din țările pe a căror piață dorim să intrăm.

Retehnologizarea, bazată pe mecanizarea complexă și automatizarea proceselor de fabricație, poate asigura creșterea substanțială a calității produselor prin îmbunătățirea performanțelor de mentenabilitate și fiabilitate, diminuarea consumurilor specifice, sporirea productivității muncii, asimilarea unor produse rentabile etc. Dar, aceste avantaje potențiale se valorifică plenar numai dacă se asigură corelarea criteriilor tehnice cu cele economice în fundamentarea deciziilor de producere, achiziționare și folosire a elementelor tehnicii noi, prin prisma evoluțiilor specifice tranziției la economia de piață [1].

Pentru orice activitate economică corelația dintre investiții și modernizare este fundamentală, întrucât prin activitatea de modernizare se urmărește ridicarea nivelului eficienței economice și folosirea rațională a factorilor de producție în sectorul în care s-a realizat.

Înzestrarea entităților patrimoniale cu echipamente de ultimă oră care ar permite optimizarea și raționalizarea activității întreprinderii necesită resurse financiare considerabile, care se găsesc, nu întotdeauna, în volum necesar la dispoziția întreprinderii. Din aceste motive, entitatea economică este nevoită să caute diferite modalități de finanțare a propriei activități. Prin urmare, lipsa resurselor investiționale aduce în prim-plan leasingul, care, fiind o metodă practică curent în țările occidentale, permite agentului economic să facă investiții fără a dispune de capital.

În esență, leasingul este o modalitate de achiziționare a unor bunuri de către o companie specializată de la producător, cu scopul de a le da în chirie ulterior agentului economic. Plata pentru bunurile primite se face în timp, din veniturile obținute în urma exploataării lor. Deși apare ca o formă de vânzare în rate, leasingul se deosebește de aceasta prin durata de rambursare a ratelor, care poate atinge 70% din durata de viață a bunului. Leasingul se deosebește și de arendă atât prin modul de calcul al ratelor, cât și prin faptul că oferă beneficiarului posibilitatea ca în final să devină proprietarul bunului [2].

Evoluția investițiilor în capitalul fix pe forme de proprietate în Republica Moldova este prezentată, conform datelor statistice, în următorul tabel.

Tabelul 1**Analiza investițiilor în capitalul fix pe forme de proprietate**

Indicatori	2007		2008		2009	
	mln. lei	%	mln. lei	%	mln. lei	%
Investiții în capital fix – în total, <i>dintre care:</i>	15335,8	100	18224,8	100	10878,9	100
Publică	3845,9	25,08	4307,1	23,63	3152,2	28,98
Privată	6346,1	41,38	7899,7	43,35	4497,6	41,34
Mixtă (publică și privată)	289,4	1,89	265,0	1,45	223,0	2,05
Străină	1957,3	12,76	2406,8	13,21	1041,8	9,58
A întreprinderilor mixte	2897,1	18,89	3346,2	18,36	1964,4	10,06

Sursa: Biroul Național de Statistică

Datele prezentate în Tabelul 1 atestă diminuarea valorii investițiilor efectuate în anul 2009, comparativ cu anul 2008, cu 7345,9 mln. lei (10878,9 - 18224,8). În anul 2008 volumul de investiții în capitalul fix înregistrează 18224,8 mln. lei.

Ponderea preponderentă de investiții în capitalul fix analizată în dinamică este efectuată de întreprinderile din sectorul privat în proporție de peste 40 la sută din volumul total de investiții.

Cea mai mică pondere de investiții în capitalul fix revine entităților mixte (publice private), a căror cotă variază în dinamică între 1 și 2 puncte procentuale.

Considerăm oportună prezentarea structurii tehnologice a investițiilor în capitalul fix, utilizând datele Biroului Național de Statistică, pentru a determina care mijloace fixe sunt mai atractive pentru mediul de afaceri. Așadar, rezultatele studiului sunt vizualizate după cum urmează:

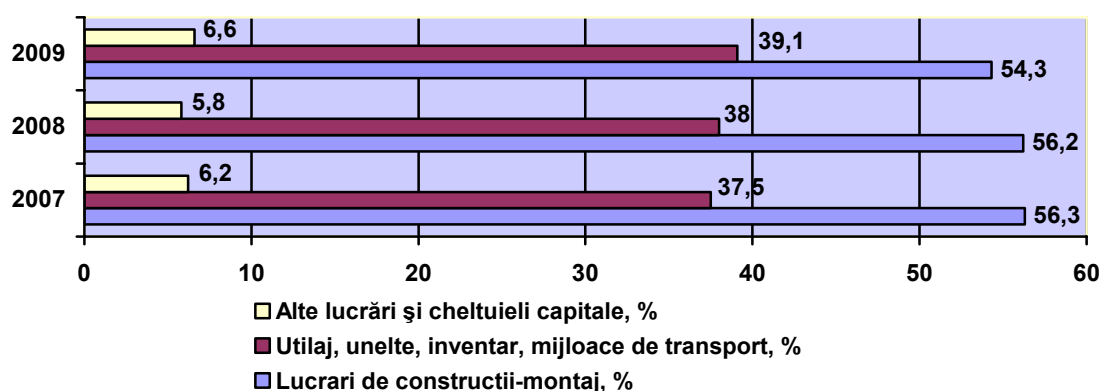

Fig.1. Structura tehnologică a investițiilor în capitalul fix.

Sursa: Biroul Național de Statistică

Conform datelor prezentate, lucrările de construcție și montaj, în dinamică, dețin cota cea mai înaltă: peste 50 la sută din volumul de investiții în capitalul fix.

Ponderea investițiilor în utilaje, unelte, mijloace de transport înregistrează o creștere în dinamică de la 37,5% în anul 2007 la 39,1% în anul 2008.

În figura ce urmează este prezentată structura surselor de finanțare a investițiilor în capitalul fix în anul 2009.

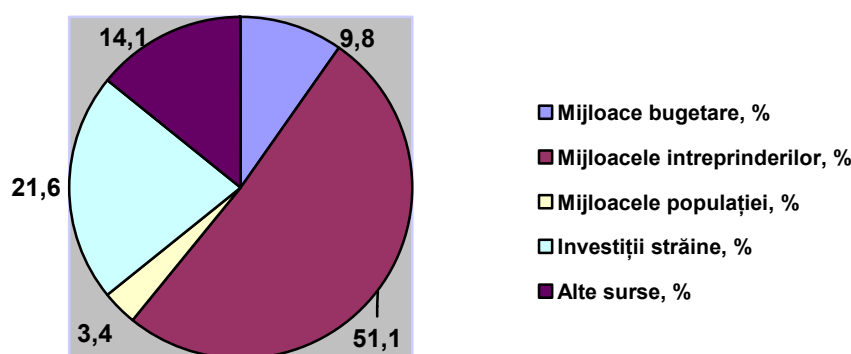

Fig.2. Structura investițiilor în capitalul fix pe surse de finanțare în anul 2009.

Sursa: Biroul Național de Statistică

Analizând datele prezentate în respectiva figură, constatăm că actualmente mijloacele esențiale de finanțare sunt reprezentate de mijloacele proprii ale întreprinderii, a căror pondere în structura surselor de finanțare a investițiilor în anul 2009 este semnificativă, constituind 51,1%. Mijloacele bugetare investite în capitalul fix se regăsesc în proporție de 9,8%, iar mijloacele populației – în proporție de 3,4%. Investițiilor străine efectuate în capitalul fix le revin 21,6% și 14,1% din capitalul fix sunt procurate în baza altor surse de finanțare.

Examinarea structurii investițiilor după surse de finanțare ne permite să identificăm importanța operațiunilor de leasing în dezvoltarea activității investiționale.

Literatura de specialitate atestă că leasingul s-a impus în ultimele decenii, în Occident, mai ales ca o metodă de finanțare pe termene medii sau lungi a unor investiții, constituind, într-o primă viziune, următoarele:

- posibilitatea stimulării vânzării unor anumite bunuri fabricate de către producători;
- asigurarea unei continuități a producției pe termene mai îndelungate;
- posibilitatea investirii capitalului pentru unii investitori (locatori), în vederea obținerii unui profit;
- posibilitatea inițierii unei acțiuni de investiții pentru unii agenți economici fără a fi obligați să utilizeze capital împrumutat sau chiar capital propriu, și perspectiva obținerii unui profit prin exploatarea obiectelor închiriate în formă de „leasing”.

În Republica Moldova, rezultatele activității companiilor de leasing în perioada anilor 2009-2010 este prezentată în următorul tabel.

Tabelul 2

Analiza mijloacelor fixe acordate în leasing

Indicatori	2009		2010	
	mln. lei	%	mln. lei	%
Mijloace fixe acordate în leasing – în total	412,5	100	535,4	100
Mijloace de transport	370,8	89,9	449,1	83,9
Clădiri și construcții speciale	9,5	2,3	39,5	7,4
Mașini și utilaje	30,7	7,4	46,3	8,6
Alte mijloace fixe	1,5	0,4	0,2	0,1

Sursa: Biroul Național de Statistică

Analizând datele din Tabelul 2 observăm că în anul 2010 au fost acordate în leasing mijloace fixe în valoare de 535 mln. lei, sau cu 123 mln. lei (cu 30%) mai mult decât în anul 2009. Partea preponderentă a mijloacelor fixe acordate în leasing constituie mijloacele de transport în valoare de 449,1 mln. lei (sau cca 84%), dintre care, conform datelor Biroului Național de Statistică, autoturismele dețin 69% (în valoare de 311,4 mln. lei).

Dacă raportăm mijloacele fixe procurate în leasing în anul 2009 la valoarea totală a investițiilor în capital fix pentru același an, constatăm că în anul 2009 investițiile în capitalul fix sunt finanțate prin intermediul leasingului în proporție de 3,79 puncte procentuale.

Analiza mijloacelor fixe oferite în leasing după tipul locatarilor pentru perioada anilor 2009 - 2010 se prezintă în următorul tabel.

Tabelul 3

Distribuirea mijloacelor fixe acordate în leasing după tipul locatarilor

Indicatori	2009		2010	
	mln. lei	%	mln. lei	%
Mijloace fixe acordate în leasing – în total	412,5	100	535,4	100
Întreprinderilor și organizațiilor	220,0	53,3	287,9	53,8
Persoanelor fizice	191,8	46,5	247,6	46,2
Instituțiilor financiare	0,7	0,2	0	0

Sursa: Biroul Național de Statistică

Datele prezentate în Tabelul 3 atestă că peste 53% din valoarea mijloacelor fixe acordate în leasing revin întreprinderilor și organizațiilor, iar în jur de 46 la sută din aceeași categorie de mijloace fixe revin persoanelor fizice. Această situație se păstrează pe parcursul celor doi ani analizați. Totuși, ponderea mijloacelor fixe acordate în leasing întreprinderilor și organizațiilor în anul 2010 depășește cu 0,5 puncte procentuale ponderea aceluiași indicator înregistrată în anul 2009.

Potrivit datelor oferite de Biroul Național de Statistică, valoarea mijloacelor fixe cu termen de achitare până la 3 ani în dinamică înregistrează o pondere preponderentă în totalul mijloacelor fixe acordate în leasing, constituind 468,9 mln. lei, sau 88% din valoarea totală în anul 2010. Valoarea mijloacelor fixe cu termen de achitare de la 3 până la 5 ani în anul 2010 a constituit 65,1 mln. lei, sau 12% din valoarea totală a mijloacelor fixe acordate în leasing. Ponderea mijloacelor fixe cu termen de achitare mai mare de 5 ani în anul 2010 a rămas la nivelul anului 2009 și a constituit 0,3%.

În anul 2007, CEED și PDDBA au realizat, cu suportul USAID, un studiu privind determinarea capacității pieței, precum și preferințele întreprinzătorilor în privința leasingului de echipament agricol și industrial. Fiind intervievați despre sursele preferate de finanțare, 45% dintre respondenți au raportat că sunt interesați de leasing doar ca o sursă potențială de finanțare la procurarea activelor fixe noi; 22% dintre respondenți consideră creditul drept unica opțiune de finanțare; alte 12% considera atât creditul, cât și leasingul ca fiind surse optime de finanțare. Restul respondenților fie nu știu cum își vor finanța viitoarea achiziție a echipamentului (5%), fie preferă alte variante de finanțare [3].

Potrivit aceleiași surse, leasingul este sursa preferată de finanțare în toate industriile, în afară de cea ușoară, unde creditarea reprezintă sursa preferată. 50% dintre respondenții încadrați în industria vinicolă au ales leasingul drept unica sursă de finanțare, comparativ cu 33% respondenți ce reprezintă industria ușoară.

Potrivit studiului efectuat, principalele recomandări oferite de către respondenți pentru îmbunătățirea operațiunilor de leasing sunt: rate ale dobânzii mai joase, contracte de leasing mai lungi și furnizori de echipament de încredere. Respondenții au descris caracteristicile unui model ideal de leasing: moneda – MDL, rate egale și achitare trimestrială. 97 la sută din conducătorii întreprinderilor s-au expus pozitiv privind păstrarea echipamentului la sfârșitul perioadei de leasing [4].

Actualmente, valoarea investițiilor prin leasing în Republica Moldova este neînsemnată. Analizând datele ce vizează anul 2009, constatăm că din 10878,9 mln. lei investiții în capitalul fix doar 412,5 mln. lei se finanțează prin leasing. Altfel spus, circa 3,79% din valoarea investițiilor în capitalul fix au la bază leasingul drept formă de finanțare, cu toate că mediul investițional permite dezvoltarea leasingului prin creșterea volumului remitențelor de peste hotare; respectiv, creșterea consumului, creșterea numărului de noi întreprinderi, creșterea necesarului de echipamente, utilaje și încăperi etc.

Considerăm că cauzele principale care influențează o cerere relativ scăzută față de operațiunile de leasing sunt:

- neinformarea populației cu privire la alternativele moderne de finanțare a investițiilor în capitalul fix;
- infrastructura de afaceri slab dezvoltată, ceea ce face ca informarea și comunicarea cu sectorul real al economiei să fie inefficientă;
- riscul înalt al derulării afacerii în Republica Moldova. Acesta este condiționat atât de instabilitatea politică și cea macroeconomică, cât și de mediul de afaceri incert, barierele de ordin regulator și birocrația excesivă a organelor de stat, amestecul statului în afaceri, amploarea corupției, dependența sistemului judecătoresc de diferite influențe etc.;
- nesiguranța în folosirea metodelor moderne de atragere a surselor investiționale etc.

În concluzie la cele relatate, menționăm că dezvoltarea pieței serviciilor de leasing va avea un impact pozitiv asupra dezvoltării businessului și investiții în dezvoltarea afacerilor din Republica Moldova. Fiind o sursă de finanțare a investițiilor în capitalul fix, leasingul este atractiv prin faptul că reprezintă o metodă optimă de modernizare a echipamentului tehnic la costuri suportabile, o posibilitate de achiziționare a fondurilor fixe fără depunerea gajului, acoperind valoarea totală a echipamentului solicitat și, în plus, oferind garanția unui risc minim vânzătorilor autohtoni de bunuri. Datorită avantajelor sale, finanțarea prin leasing este aplicată în multe state, în special în cele cu economia dezvoltată. Pentru a spori nivelul cererii față de serviciile companiilor de leasing, se solicită implicarea statului prin politici adecvate de susținere a activității respective. Prezența unui sistem potrivit de servicii de suport pentru afacerile inițiate în Republica Moldova este o precondiție de funcționare a unui sistem de finanțare eficient.

Referințe:

1. Blidaru Gh. Managementul investițiilor. - Târgoviște, 2004, p.8.
2. Ibidem, p.31.
3. Sectoare economice în creștere și oportunități pentru leasingul financiar. Cercetare de piață a preferințelor clienților în vinificație, confecții și în sectorul agricol. Chișinău, decembrie 2006 - februarie 2007, p.35.
4. Ibidem, p.37-38.

Bibliografie:

1. Bruma I. Rolul leasingului financiar în cadrul activității investiționale // *Economica (ASEM)*, 2007, nr.2 (58), p.54-58.
2. Buhociu F. Investiții. - Galați: Europlus, 2010.
3. Malcoci G. Leasingul ca oportunitate investițională în industria Republicii Moldova: Teză de doctor în economie. - Chișinău, 2010.
4. Tornea I. Finanțarea IMM-urilor în Republica Moldova / IDIS „Viitorul” // *Politici publice*, 2011, nr.1.
5. <http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=327&id=2327>
6. <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=3390>
7. <http://www.scribube.com/economie/finante/Proiect-economic-Finante-Banci75115.php>

Prezentat la 21.09.2011